

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 372/20
30.5.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Миленије Петричевић и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Томовић, адвокат из Новог Пазара, АВНОЈ-а бб, зграда Метро 1/10, против тужених Николе Кочовића, новинара и Исхака Слезовића, одговорног уредника, обојица из Новог Пазара, 8. марта 2 и Новинске агенције Бета пресс доо Београд, из Београда, Дечанска 8, чији је заједнички пуномоћник Милан Лукић, адвокат из Београда, Станоја Главаша 1а, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 189/20 од 29.09.2020. године, након расправе одржане пред другостепеним судом дана 30.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ. 189/20 од 29.09.2020. године у ставу првом изреке тако што се **ОБАВЕЗУЈУ** тужени Никола Кочовић и Исхак Слезовић, обојица из Новог Пазара и Новинска агенција Бета пресс доо Београд из Београда, да тужиоцу АА из ..., на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде части и угледа објављивањем неистинитих информација, солидарно исплате износ од 80.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.09.2020. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења, док се тужбени захтев за исплату износа од још 120.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, **ОДБИЈА** као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 189/20 од 29.09.2020. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈУ** тужени Никола Кочовић, Исхак Слезовић, обојица из Новог Пазара и Новинска агенција Бета пресс доо Београд из Београда, да тужиоцу АА из ..., на име трошкова целог парничног поступка солидарно исплате износ од 129.900,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

Образложење

Побијаном пресудом ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за душевни бол због повреде части и угледа објављивањем неистинитих информација, солидарно исплате износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења, па до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.900,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац, из свих законских разлога предвиђених одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку. Жалбене разлоге је образложио и жалбени предлог изнео.

Испитујући побијану пресуду у оквиру законских овлашћења из одредбе члана 386. Закона о парничном поступку-ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Првостепена пресуда није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју жалба тужиоца неосновано указује, тако да се законитост и правилност побијане пресуде могу испитати са сигурношћу.

Из чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку произлази да су дана године на facebook и интернет страници медија "Радио Сто плус" објављени текстови под насловом “Преминуо ... кога је претукао таксиста”. Текстови извештавају о догађају који је довео до смрти ..., а услед повреда које му је у тучи нанео У текстовима се успут наводи да је кривична пријава поднета и против ... возила којим је управљао поменути ..., а због ..., уз објашњење да је... .. који нема регистровану ... и који је ... обично возило ... и ангажовао ... како би обављао ... Текстови су исправљени убрзо пошто су објављени и то тако што је наведено да ће кривична пријава бити поднета против ... Дан пре објављивања спорног текста, у новопазарској полицији саслушани су ... и ..., овлашћено лице ..., поводом ангажовања ... којим је ... године управљао возач ..., те је првостепени суд анализом Службених белешки МУП-а, сачињених на основу изјава ових лица утврдио да је ...са фирмом ...имао закључен уговор о пословно техничкој сарадњи само за ... а не и за друго којим је управљао ..., да је наведено возило на дан инцидента... године било ... пошто је било ..., снабдевено ... за шта је... месечно плаћао..., да је то возило крајем 2016. године (...) ... продао и предао тужиоцу који му је у целини исто исплатио а по њиховом договору да тужилац накнадно од њега купи и његово друго регистровано ... (за које је имао уговор о пословно техничкој сарадњи) и његову ... с тим да му цену за то исплати када отвори ... на своје име, да је тужилац у ... године од ... добио одобрење да купљено возило користи ..., пошто је прихватио принцип ... – да за такву услугу као власник ... плаћа ... евра месечно, да је ... почео да вози то возило... и да је тужилац платио ... евра, с тим што је договорено да тужилац (као власник тог ...) ... осигура по извршеном пробном раду, да ... нема никакве обавезе око ... и да за тужиочево... није закључио уговор о пословно техничкој сарадњи. Првостепени суд није поверовао исказима тужиоца,

сведока ... и ... (тужиочевог ...) у погледу продаје возила, ангажовања ... као ... и плаћања накнаде ..., ценећи их као неуверљиве, пристрасне и срачунате на избегавање одговорности за нелегалне активности, а искази туженог Кочовић Николе, новинара и Исхака Слезовића, одговорног уредника медија прихваћени су од стране првостепеног суда као међусобно сагласни и у складу са прихваћеним писаним доказима у погледу објављивања спорних информација и накнадне исправке. Првостепени суд је даље утврдио да су неистинито иницијално објављане информације да је против тужиоца поднета кривична пријава због ... и да је тужилац ... возило ..., али није неистинитом оценио информацију да ће против тужиоца бити поднета кривична пријава због ..., те сматрајући да код утврђеног да је тужилац куповином од ..., иако га није превео на себе, постао власник ...као да јесте ... (а заправо није било, пошто за исто није био закључен уговор о пословно техничкој сарадњи...), да је за непрописно учешће тог возила у ... тужилац уплатио ...месечну накнаду, да је тужилац ангажовао ... да ... управља тим возилом, иако супротно законским прописима није био пријављен и по том основу осигуран, да је ... у тужиочевом возилу ... године учествовао у инциденту са смртним исходом, првостепени суд је закључио да објављене информације иако нису биле апсолутно истините, нису недозвољене јер су се односиле на појаву, односно догађај од интереса за јавност, у који догађај је у јасно, верно и логично изнетом контексту умешан и тужилац, да објављене информације не испуњавају услов непропорционалности (да се интерес за информисањем могао остварити и објављивањем којем не би дошло до повреде части и угледа односно којем би повреда била блажа од конкретне), а како је овај услов неопходан да би постојала повреда права на част и углед, поред лезионе способности информације, препознатљивости и лична погођеност субјекта информације те неистинитост саме информације, првостепени суд је закључио да је тужиочев захтев неоснован и одбио га.

Чињенично правно закључак првостепеног суда због погрешне оцене доказа и неправилне примене материјалног права, не може се прихватити као правилан.

По одржаној расправи пред другостепеним судом, поново изведеним доказима који су оцењени применом одредбе члана 8 ЗПП, утврђено је да је дана ... године у ... h на facebook и интернет страници медија "Радио Сто плус", чији је издавач тужена новинска агенција Бета прес д.о.о. Београд, а одговорни уредник тужени Исхак Слезовић, објављен текст под насловом "Преминуо ... кога је претукао ...", чији је аутор новинар, тужени Никола Кочовић. У тексту се између осталог наводи да је кривична пријава поднета и против ... власника ...којим је управљао ... а због ..., да он нема ..., и ангажовао ... како би ... и да је ... Истог дана у ... на facebook страници тог медија објављен је текст исте садржине са истим болдованим насловом, а на интернет страници истог медија, истог дана у ... објављен је текст, са измењеном садржином у делу навода да ће кривична пријава бити поднета и против ... У време објављивања спорног текста, према Потврди о привремено одузетим предметима ПУ у Новом Пазару од 19.3.2017. године, путничко моторно возило марке ..., регистарских ознака ..., којим је управљао ... било је у власништву ..., а према Записнику Одељења за комуналне, стамбене и послове саобраћаја Нови Пазар од 23.8.2016.године, наведено возило (власник ...) испуњавало је услове ... Тужилац је у време објављивања спорних текстова, ... и са ... претходно је уговорио куповину спорног возила марке ..., као и ..., по ком основу је ... дао 2.500 евра уз договор да се коначна продаја ... изврши након

окончања..., у којима је учествовао Возило марке ... тужиоцу није предато у посед, а по његовој препоруци ... је ангажовао ... да управља спорним возилом. Тужени Никола Кочовић, аутор спорног текста, информације о догађају од ... године, у коме је страдало једно лице, добио је од својих извора из полиције, а након што је о свему обавестио одговорног уредника медија, туженог Исхака Слезовића и добио његову сагласност за објављивање ових информација, текст са спорним информацијама је и објавио на интернет и facebook страници наведеног медија. Након телефонског позива ... тужиоца туженима, са тврдњом да објављене информације нису тачне, тужени Кочовић је поново проверио објављене информације код својих извора у полицији и тада добио уверавања да су информације тачне јер потичу од препричаних садржаја Службених белешки са изјавама ... и ... (претходног дана дате у полицији), осим у делу да кривична пријава није поднета против тужиоца већ да ће бити поднета, због чега је тужени Кочовић изменио садржину објављеног текста у делу који се односи на подношење кривичне пријаве, а текст такве садржине се и данас налази на интернет порталу медија. Увид у Службене белешке које садрже изјаве ... и ..., тужени Кочовић извршио је након објављивања спорних текстова. Кривични поступак који је покренут по приватној кривичној тужби приватног тужиоца ... против овде туженог Кочовића због кривичног дела увреде из члана 170. став 2. у вези става 1. КЗ, правноснажно је окончан пресудом Вишег суда у Новом Пазару Кж1 78/21 од 29.3.2021. године којом је преиначена пресуда Основног суда у Новом Пазару К 164/17 од 26.1.2021. године, тако што је према окривљеном одбијена оптужба због застарелости кривичног гоњења. Према уверењима Основног и Вишег јавног тужилаштва Нови Пазар од 29.12.2017. године против тужиоца нису подношене кривичне пријаве за било које кривично дело. Тужиоца су одмах по објављивању спорног текста звали пријатељи и комшије, којима је морао да објашњава да се не бави незаконитим пословима, све то је утицало на односе у породици, са пријатељима и познаницима јер је имао обавезу да се правда, због чега сваки пут када прича о томе доживи "нервно растројство". Увек је желео да иде подигнуте главе и да се његова деца не стиде, а сада мора да иде спуштене главе када пролази поред људи. Стизале су му претеће поруке преко facebook и мобилног телефона, због чега се јако лоше осећао.

Наведено чињенично стање другостепени суд је утврдио на основу писмених доказа који се налазе у спису, чију садржину је у потпуности прихватио као истиниту, као и на основу исказа парничних странака и сведока. Исказ тужиоца саслушаног у својству парничне странке и сведока ... у погледу договора око куповине спорног возила и ангажовања ... другостепени суд је ценио као истините и уверљиве јер су међусобно сагласни, логични и непротивречни у погледу битних чињеница. Суд је и исказе тужених прихватио као објективне, како у погледу садржине текста тако и у погледу начина на који су тужени прибавили спорне информације које су објавили у текстовима.

Чланом 5. Закона о јавном информисању и медијима – ЗЈИМ ("Службени гласник РС" број 83/2014 са каснијим изменама и допунама), прописано је да се путем медија објављују информације, идеје и мишљења о појавама, догађајима и личностима о којима јавност има оправдани интерес да зна, без обзира на начин на који су прибављене информације, у складу са одредбама овог закона (став 1). Свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавштен о питањима од јавног значаја и

средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују (став 2.). Чланом 9. истог закона прописано је да су уредник и новинар дужни да с пажњом примереном околности, пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају или личности провере њено порекло, истинитост и потпуност (став 1.), уредник и новинар дужни су да преузете информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно и потпуно, ако се информација преузима из другог медија да наведеу и назив тог медија (став 2). Чланом 79. став 1. истог закона прописано је да је достојанство личности (част, углед, односно пијетет) лица на које се односи информација правно заштићено, док је ставом 2. прописано да је објављивање информације којима се врши повреда части, угледа или пијетета, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својство које оно нема, односно одрицању особина или својстава које има, није допуштено, ако интерес за објављивање информација не претеже над тим интересом заштите достојанства и права аутентичности, а нарочито ако се њиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на који се информација односи. Чланом 82. истог закона прописано је да се информација из приватног живота, односно лични запис може изузетно објавити без пристанка лица из члана 80. и 81. овог закона ако у конкретном случају интерес јавности да се упозна са информацијама, односно записом претеже у односу на интерес да се спречи објављивање (став 1.). Сматра се да интерес јавности из става 1. овог члана претеже у односу на интерес да се спречи објављивање информација из приватног живота односно личног записа, нарочито: ако се информација односно запис, односи на личност, појаву или догађај од интереса за јавност, посебно ако се односи на носиоца јавне или политичке функције, а објављивање информације је у интересу националне безбедности, јавне сигурности или економске добробити земље, ради спречавања нерада или злочина, заштите здравља или морала, или заштите права и слободе других (став 2. тачка 2.); ако је лице својим изјавама, односно понашањем у приватном, породичном или професионалном животу привукло пажњу јавности и на тај начин дало повода за објављивање информација, односно записа (став 2. тачка 3.); ако је објављивање у интересу правосуђа, националне безбедности или јавне безбедности (став 2. тачка 5.). Чланом 112. истог закона прописано је да лице на које се односи информација чије објављивање је у складу са овим законом забрањено, ако због њеног објављивања трпи штету, има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са општим прописима и одредбама овог закона, независно од других средстава правне заштите које том лицу стоје на располагању у складу са одредбама овог закона (став 1).

Имајући у виду утврђено чињенично стање у другостепеном поступку и напред цитиране законске одредбе, Апелациони суд у Београду је нашао да су испуњени услови за одговорност тужених, прописани одредбама ЗЛИМ, с обзиром на то да су објављене информације лезионо подобне да повреду тужиочеву част и углед. По налажењу овог суда, сукоб између права да се не повреди част, углед, приватност и права на слободу изражавања постоји управо када се објављеном информацијом наруши нечија част или углед, нечија приватност или идентитет. У масмедијима правом на част је човек заштићен од нечовечног третирања, а право на углед штити од стварања погрешне представе о њему. Основни видови повреде права на част и углед су увреда и клевета, при чему је увреда напад на људску част којом се изражава презир према некоме, ниподаштавање и омаловажавање, а клевету пак чини онај ко за другог износи

или преноси нешто неистинито што може шкодити његовој части и угледу. Ако објављивање информације представља увреду или клевету тада информација поседује лезиону способност (способност за повреду). Објављивањем оваквог текста тужени су причинили штету тужиоцу која се огледа у повреди части и угледа јер је неистинитим и тендециозним информацијама створена погрешна представа о њему као човеку који се бави нелегалним пословима и поред тога што ..., што је свакако повредило част тужиоца и довело до тога да он буде изложен осуди и сумњичењу околине, чиме је повређен његов углед. У наведеном тексту изнете су тврдње које су по налажењу овог суда такве да код просечног читаоца не могу, а да не изазову крајње негативну оцену онога на кога се та информација односи, и то да је тужилац ... (као власник истог), да је ангажовао ... како би обављао..., као и да је против тужиоца поднета (ће бити поднета) кривична пријава због ... Овако изнете тврдње, за које тужени нису доказали да су истините, јавности су презентоване као проверене и поуздане информације, добијене од поузданих извора тужених, те као такве код просечног читаоца не остављају простор за сумњу. Садржина новинарске пажње је да новинар мора сваку информацију намењену објављивању, да пре објављивања испита у погледу њене истинитости и то са пажњом примереном околности, што је у конкретном случају изостало. Последице прописане дужности новинарске пажње састоје се у забрани новинара да објављује информације чије је неистинитости свестан, као и да информације не објављује лакомислено без претходне провере и са дужном пажњом. Дужна новинарска пажња налагала је озбиљну проверу изнетих информација, па се због тога не може сматрати да су и у конкретном случају само пренете информације до којих су тужени дошли од својих извора из полиције, већ напротив, да се ради о ставу аутора (...) који је читаоцу презентован као истина, при чему од стране тужених није предочен ниједан доказ у прилог истинитости овако објављених навода. Оно што изнете тврдње у тексту чини подобним да повреде част и углед тужиоца јесте и препознатљивост субјекта информације (тужилац је означен именом и почетним словом презимена уз навођење ...), те да оне и лично погађају тужиоца. Недопуштеност односно подобност да се наведеним информацијама нанесе штета огледа се и у могућности да се поводом исте ствари, објави информација и без повреде части и угледа тужиоца. Интерес јавности могао је да се оствари и објављивањем које не повређује, односно повређује у мањој мери. Према оцени овог суда, у конкретном случају нису испуњени услови законских изузетака прописани одредбом 82. став 1. и 2. ЗЈИМ, а ово стога што и поред несумњиве потребе јавности да се упозна са догађајем у коме је страдао један њихов суграђанин, имајући у виду утврђено чињенично стање и све околности случаја, интерес јавности био би задовољен и извештавањем о спорном догађају без објављивања непроверених и неистинитих информација о тужиоцу, који је без ваљаног разлога доведен у везу са овим догађајем. Стога, како су о тужиоцу објављене неистините информације, по налажењу овог суда тужени су одговорни за нематеријалну штету коју је тужилац претрпео због повреде части и угледа настале објављивањем ових информација.

Како је одредбом члана 115. ЗЈИМ прописана солидарна одговорност новинара, одговорног уредника (одговорност по основу кривице из члана 113. ЗЈИМ, која подразумева пропуштање дужности новинарске пажње из члана 9. ЗЈИМ) и издавача (објективна одговорност из члана 114. ЗЈИМ) за нематеријалну штету проузроковану објављивањем информације, то је суд на основу наведене законске одредбе обавезао

тужене да тужиоцу солидарно надокнаде проузроковану нематеријалну штету коју је тужилац претрпео у виду душевне патње због објављеног текста.

Одлучујући о висини правичне новчане накнаде, а водећи се критеријумима прописаним одредбом члана 200. Закона о облигационим односима-ЗОО, другостепени суд је ценио све околности конкретног случаја, ради индивидуализације накнаде нематеријалне штете и то какав је значај објављивања спорног текста и информација садржаних у њима за тужиоца, у погледу његовог личног и професионалног живота. Ценећи интензитет повреде права, односно напада на повређено добро, чињеницу да се објављивањем оваквих информација о тужиоцу, са озбиљним инсинуацијама, тужилац представља у изузетно негативном контексту, као лице које се бави нелегалним пословима, те се на тај начин тужилац дискредитује у средини у којој живи и ради, због чега је код њега створен осећај осрамоћености, да је спорни текст објављен више пута у току једног дана на два различита медија, а да измењена садржина информација у погледу подношења кривичне пријаве, није могла суштински да утиче на већ оформљен став просечног читаоца о тужиоцу у контексту изнетих информација које су могле да изазову осуду и згражавање, с обзиром на професију којом се бавио и углед који је уживао, али је исто тако имао у виду и чињеницу да тужилац није искористио своје право на објављивање одговора, да правична новчана накнада представља износ од 80.000,00 динара. Приликом доношења одлуке о висини нематеријалне штете, другостепени суд је имао у виду и циљ коме служи та накнада, сматрајући да је наведени новчани износ правична сатисфакција за претрпљену нематеријалну штету у складу са одредбом члана 232. ЗПП, те је нашао да обештећење досуђено у овом износу није извор тужиочевог неоснованог богаћења нити грађанскоправна казна за тужене, већ да се њиме само пружа новчана накнада за трпљење туђе радње и њених последица у виду душевних болова одређеног интензитета и трајања, те да је новчана накнада само сатисфакција за душевне болове које је тужилац претрпео. Из изложених разлога, нашавши да досуђени износ представља правичну, накнаду адекватну претрпљеној штети, апелациони суд је у преосталом делу тужбени захтев као превисоко одмерен, а самим тим и неоснован, одбио.

На досуђени износ накнаде нематеријалне штете, тужиоцу је досуђена и законска затезна камата почев од 29.9.2020. године, као дана пресуђења до коначне исплате на основу члана 277. ЗОО, јер је према критеријумима и вредности новца на тај дан утврђена висина штете.

На основу изложеног, како је другостепени суд на основу расправе утврдио другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди, применом члана 394. тачка 1. ЗПП преиначио је првостепену пресуду, као у изреци ове пресуде у ставу првом.

Одлука о трошковима целог парничног поступка донета је применом члана 401. тачка 3. у вези чл. 165. став 2., 150, 153. и 154. ЗПП, с обзиром на постигнути успех странака у спору. Тужиоцу су признати трошкови за састав тужбе и 1 образложеног поднеска у износу од по 9.000,00 динара, за састав жалбе у износу од 18.000,00 динара, за заступање на 7 одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, за таксе на тужбу, првостепену и другостепену пресуду и жалбу у износу од по 5.100,00 динара,

што укупно износи 129.900,00 динара. Висина трошкова обрачуната је применом важеће Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, а према вредности са којом је тужилац успео у спору. На износ трошкова парничног поступка тужиоцу припада и право на законску затезну камату од извршности одлуке до исплате, сходно чл. 277, 324. став 1. ЗОО и 345. ЗПП. Тужиоцу нису признати трошкови превоза пуномоћника сопственим возилом, као и одсуствовања из канцеларије, јер странци која ангажује адвоката изван седишта суда, по одредбама ЗПП, признају се само нужни трошкови који су потребни за вођење парнице у које трошкове не спадају путни и остали трошкови адвоката, у ситуацији када је странка могла да ангажује адвокате из седишта суда и на тај начин спречи настанак додатних трошкова заступања.

**Председник већа-судија
Снежана Живковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић